

Beeld uit *nieuwZwart* van Wim Vandekeybus.

Foto: Josep Aznar

Dierlijk botsende lichamen op een beestachtige planeet

DANS
JULIDANS: NIEUZWART
 ★★☆☆

Choreograaf Wim Vandekeybus permittleert zich in zijn openingsvoorstelling van Julidans totale anarchistische vrijheid. Maar de moraalloze status bevredigt niet.

AMSTERDAM Jaap van Baasbank, artistiek leider van Julidans, kwam als enige woensdagavond in stemmig donker naar de opening van de negentiende editie van het door hem en Luuk van Eijk opgerichtte dansfestival. Het was zijn stille eerbetoon aan de dinsdag plotseling overleden dansgrootheid Pina Bausch.

Twee weken geleden had hij haar nog gesproken bij haar jongste premiere. Volgens hem nam ze het apertus stuwig in ontvangst, na een opvallend lichte en mild ironische voorstelling. Van Baasbank was in onderhandeling om haar versie van *Kontakthof* (1978) voor tieneers te boeken voor Julidans 2010. Hoe het verder moet met haar gezelschap in Wuppertal daarover leefden woensdag tijdens de openingsborrel de meeste vragen (zie inzet).

Veel officiële woorden werden er tijdens de opening niet besteed aan de dood van Bausch. Melle Daamen, directeur van de Stadsschouwburg in Amsterdam, maakte zich ervan af met de woorden: 'Ze is in onze gedachten.' Wel hielp hij Johan Rudolph Thorbecke uit zijn graf, de liberale minister-president van anderhalve eeuw geleden, die dezer dagen geregeld wordt aangehaald in de hoofdstedelijke dis-

cussie over de vraag of politiek ook inhoudelijk kunst mag beoordelen. Accenteur Jaap Spijkers riep als Thorbecke politici op de vrijheid van kunst grondwettelijk vast te leggen.

Choreograaf Wim Vandekeybus heeft dat grondrecht niet nodig om zich in zijn nieuwste creatie *nieuwZwart* totale anarchistische vrijheid te permittieren. In deze openingsvoorstelling van Julidans transformeert hij het podium met zeven dansers en een zwerftuig vertellende planeet waar de botsende energie nauwelijks tot rust komt. Bergen brandwondenfolie baren vulkanen die vijf kwartier lang dansers uitspuigen: een brij van blote lijven, botsende lichamen, kotsende kelen en woeste worstelingen. Boven hen raspt deUS-gitarist Mauro Pawlowski met twee collega's een flinke dreun rockmuziek over de kolkende massa uit.

De drive van de dansers dwingt bewondering af, alsook de compromissloze manier waarop Vandekeybus de toeschouwer een diepdonkere planeeet voorschouwt, waarop dierlijk gedrag de bovenroon voert. Soms smelten muziek en dans samen tot helse schoonheid, soms spatten ze uiteen tot spatistische herrie. Wat uiteindelijk niet bevredigt, is de moraalloze status van deze *nieuwZwarte*-aarde: is dit dierlijke universum wenselijk dichtbij of verwerptelijk ver weg?

Een van de vroegere dansers van Vandekeybus mocht op voordracht van zijn meester in het voorprogramma van Julidans - Julidans Next - zijn nieuwe creatie tonen. In *Sunset on Mars* sluipert Germán Jauregui ook over een duistere aardkloof, dit keer over-

Soms smelten muziek en dans samen tot helse schoonheid

woekerd door informatie (prachtig verbeeld met een vloer vol open gevallen boeken). Hij neemt net te veel tijd maar de consequente vorm laat wel een sterk beeldende indruk achter van de vereenzamende mens op zijn volle planeet.

Annette Embrechts

Julidans, 1 juli, Amsterdam.
 Julidans duurt tot en met 11 juli.

Reacties op het overlijden van Pina Bausch

■ Choreograaf Krisztina de Châtel (67): 'Haar plotselinge dood is een schok. Ze is van enorme betekenis geweest. Maar heel positief zijn haar laatste voorstellingen niet meer ontvangen. Jammer dat ze nooit een jonger iemand naast zich heeft opgeleid.

'Belangrijk is nu vooral de vraag wat er met haar oeuvre gebeurt. Hoe is het met de rechten geregeld? Liggen die bij het gezelschap? Of bij een uitgeverij in Parijs, zoals ik hoorde? Hoeveel heeft ze vastgelegd op beeld? De dansers uit de oercast moeten erop toe kunnen zien dat choreografieën zo origineel mogelijk hernomen blijven.'

■ Choreograaf Wim Vandekeybus (47): 'Ze was een Grote Madami. Ik vroeg haar ooit een moeder te spelen in een film. Dat wilde ze wel, maar ze wist niet hoe dat voelde. moeder zijn. Het is er uiteindelijk nooit van gekomen. Haar gezelschap zal nog zeker tien jaar kunnen toeren met haar werk. Dat blijven kunstwerken van betekenis. Hoe de groep dat moet regelen, is een volgend hoofdstuk.'

■ Arthur Sommen (63): 'Ze kon uiterst precies zijn met herenmingen. Bij een nieuwe creatie in 1982 in Rotterdam gebruikte ze een levend hert uit een Rotterdams parkje. Toen ze in Duitsland die voorstelling hernam, liet ze altijd dat specifieke hertje overkomen. Technici hebben dat later uit praktische overwegingen stekem vervangen door een Duits exemplaar. Mooi dat ze zag dat dit dierje anders keek. Al weet ze het aan het Duitse gras. Volgende keer moesten de technici ook Rotterdams gras meebrengen.'